

Γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο
18/8613

18^η Περίοδος
31.05.2016

Πρόταση Ψηφίσματος

Των κομμάτων CDU/CSU (Χριστιανοδημοκρατική/Χριστιανοκοινωνική Ένωση), SPD (Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα) και BÜNDNIS 90/ DIEGRÜNEN (Οι Πράσινοι)

Ενθύμηση και υπόμνηση της γενοκτονίας εναντίον των Αρμενίων και των λοιπών χριστιανικών μειονοτήτων κατά τα έτη 1915 και 1916

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο αποφασίζει όπως:

I. Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο διαπιστώνει:

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο υποκλίνεται ενώπιον των θυμάτων των διώξεων και των σφαγών κατά των Αρμενίων και των άλλων χριστιανικών μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που ξεκίνησαν πριν από περισσότερα από εκατό έτη. Το Κοινοβούλιο καταδικάζει τις πράξεις της τότε Κυβέρνησης των Νεότουρκων που οδήγησαν στη σχεδόν ολοκληρωτική εξόντωση των Αρμενίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Εξίσου επλήγησαν μέσω εκτοπίσεων και σφαγών μέλη και άλλων χριστιανικών εθνοτικών ομάδων, ιδιαίτερα αραμαίοι/ ασσύριοι και χαλδαίοι Χριστιανοί.

Κατ' εντολήν του τότε καθεστώτος των Νεότουρκων ξεκίνησε στις 24 Απριλίου 1915 στην οθωμανική Κωνσταντινούπολη η συστηματική εκδίωξη και εξόντωση ενός και πλέον εκατομμυρίου Αρμενίων. Η μοίρα τους αποτελεί παράδειγμα για την Ιστορία των περιπτώσεων μαζικής εξόντωσης, εθνικών εκκαθαρίσεων, εκδιώξεων, τελικώς των γενοκτονιών από τις οποίες τόσο φρικτά έχει σηματοθευτεί ο 20^{ος} αιώνας. Συγχρόνως έχουμε συνείδηση της μοναδικότητας του Ολοκαυτώματος για το οποίο είναι ένοχη και υπεύθυνη η Γερμανία.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο εκφράζει τη λύπη του για τον επαίσχυντο ρόλο της Γερμανικής Αυτοκρατορίας, η οποία ως κύριος στρατιωτικός σύμμαχος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και παρά τις σαφείς πληροφορίες από πλευράς των γερμανών διπλωματών και απεσταλμένων για τις οργανωμένες διώξεις και σφαγές σε βάρος των Αρμενίων, δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια για τον τερματισμό αυτού του εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας. Η ενθύμηση του γερμανικού Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου για τα συγκεκριμένα γεγονότα αποτελεί επίσης έκφραση ιδιαίτερου σεβασμού απέναντι στο μάλλον παλαιότερο χριστιανικό έθνος της γης.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο επιβεβαιώνει την απόφασή του κατά το έτος 2005 (Drs. 15/ 5689) που ήταν αφιερωμένη στη μνήμη των θυμάτων, καθώς επίσης και στην ιστορική επανεπεξεργασία των συμβάντων και είχε ως στόχο να συμβάλει στην επίτευξη συμφιλίωσης μεταξύ των Τούρκων και των Αρμενίων. Στο πλαίσιο δημόσιας συζήτησης που διεξήχθη στο γερμανικό Κοινοβούλιο στις 24 Απριλίου 2015 με την ευκαιρία της επετείου συμπλήρωσης εκατό χρόνων από τα γεγονότα, ομιλήτριες και ομιλητές από όλες τις κομματικές παρατάξεις και κυρίως ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου την παραμονή της συζήτησης, καταδίκασαν τη γενοκτονία των Αρμενίων, έκαναν μνεία στα θύματα και έκκληση για συμφιλίωση. Η Γερμανική Αυτοκρατορία είναι συνυπεύθυνη για τα γεγονότα.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο ομολογεί το ιδιαίτερο ιστορικό χρέος της Γερμανίας. Σε αυτήν συγκαταλέγεται και η παροχή υποστήριξης προς Τούρκους και Αρμένιους προς την κατεύθυνση της υπέρβασης του παρελθόντος και στην πορεία αναζήτησης δρόμων για συμφιλίωση και κατανόηση. Αυτή η διαδικασία συμφιλίωσης παραμένει στάσιμη κατά τα τελευταία χρόνια και είναι απαραίτητο να της δοθεί νέα ώθηση.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο τιμά με αυτήν την υπόμνηση όχι μόνον τα θύματα των πέραν πάσης φαντασίας απάνθρωπων εγκλημάτων, αλλά και όλους εκείνους που ζώντας πριν από εκατό χρόνια στην Οθωμανική και Γερμανική Αυτοκρατορία, δραστηριοποιήθηκαν με κάθε τρόπο για τη διάσωση γυναικών, παιδιών και ανδρών αρμενικής καταγωγής, κάτω από δύσκολες συνθήκες και παρά τις αντιστάσεις των εκάστοτε κυβερνήσεων τους.

Σήμερα η σχολική, πανεπιστημιακή και πολιτική παιδεία στη Γερμανία βρίσκεται μπροστά στην υποχρέωση και στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος, η επεξεργασία των γεγονότων των διώξεων και της εξόντωσης των Αρμενίων να αποτελέσει τμήμα της επεξεργασίας της ιστορίας των εθνικών συγκρούσεων του 20^{ου} αιώνα με τη συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού και την μετάδοσή του στις επόμενες γενιές. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, σημαντικός ρόλος αναλογεί και στα ομόσπονδα κρατίδια.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο είναι της άποψης ότι η ενθύμηση των θυμάτων των σφαγών και των διώξεων κατά των Αρμενίων εντάσσεται στο ρόλο της Γερμανίας και της διαμεσολάβησής της ανάμεσα σε γερμανούς συμπολίτες τουρκικής και αρμενικής καταγωγής και αποτελεί ταυτόχρονα συμβολή στην ένταξη και την αρμονική συνύπαρξή τους.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο χαιρετίζει την ανάληψη πρωτοβουλιών και στην Τουρκία και κάθε συνεισφορά σε τομείς της Επιστήμης, της Κοινωνίας των Πολιτών, της Τέχνης και του Πολιτισμού που αποσκοπούν στην επανεξέταση των γεγονότων σχετικά με τα εγκλήματα κατά των Αρμενίων και τη συμφιλίωση μεταξύ Τούρκων και Αρμενίων.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο ενθαρρύνει επιπλέον τη γερμανική Κυβέρνηση να αφιερώσει περισσότερη προσοχή στο θέμα της μνήμης και της επεξεργασίας των γεγονότων των διώξεων και των σφαγών κατά των Αρμενίων το 1915. Επίσης, χαιρετίζει κάθε πρωτοβουλία που προωθεί και υποστηρίζει αυτόν το σκοπό.

Η ίδια η ιστορική εμπειρία της Γερμανίας καταδεικνύει πόσο δύσκολο είναι για μία κοινωνία να επεξεργαστεί ένα σκοτεινό κεφάλαιο του παρελθόντος της. Ωστόσο, μια ειλικρινής επεξεργασία της Ιστορίας είναι δίχως άλλο το σημαντικότερο υπόβαθρο για τη επίτευξη συμφιλίωσης, τόσο στο εσωτερικό μιας κοινωνίας, όσο και αυτής με τον εξωτερικό περίγυρό της. Συνεπώς, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της ενοχής των τότε δραστών και της ευθύνης των ανθρώπων του σήμερα. Η ενθύμηση του παρελθόντος μας προειδοποιεί μεταξύ άλλων να επαγρυπνούμε και να εμποδίσουμε την επάνοδο μιας απειλής μίσους και εξόντωσης μεταξύ ανθρώπων και λαών.

Το γερμανικό Κοινοβούλιο παρακολουθεί από το 2005 τις προσπάθειες που καταβάλλονται από εκπροσώπους της Αρμενίας και της Τουρκίας σε ζητήματα που άπτονται της διαχείρισης της ιστορικής μνήμης και αποβλέπουν στην εξομάλυνση των διακρατικών σχέσεων. Παρά ταύτα, οι σχέσεις των δύο κρατών παραμένουν τεταμένες και χαρακτηρίζονται από έλλειμμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Η Γερμανία θα όφειλε να υποστηρίξει τους Τούρκους και τους Αρμένιους στη διαδικασία αμοιβαίας προσέγγισης. Μία εποικοδομητική επεξεργασία της Ιστορίας στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη ως βάση για την αμοιβαία κατανόηση στο παρόν και το μέλλον.

Η εκτόνωση της έντασης και η εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ της Τουρκικής Δημοκρατίας και της Αρμενικής Δημοκρατίας είναι επίσης σημαντική για την σταθεροποίηση της περιοχής του Καυκάσου. Ως προς αυτό, η Γερμανία αναγνωρίζει ότι φέρει ιδιαίτερη ευθύνη στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για τις σχέσεις με τους γείτονές της και εξαιτίας του ιστορικού της ρόλου στις γερμανο – αρμενο – τουρκικές σχέσεις.

II. Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο ζητά από την γερμανική Κυβέρνηση:

- Στο πνεύμα της συζήτησης του γερμανικού Κοινοβουλίου της 24^{ης} Απριλίου 2015 για την συμπλήρωση 100 χρόνων από τα γεγονότα, να συνεισφέρει σε μια περαιτέρω, ευρύτερη δημόσια εξέταση του ζητήματος των διώξεων και της σχεδόν ολοκληρωτικής εξόντωσης των Αρμενίων το 1915/ 1916, καθώς και του ρόλου της Γερμανικής Αυτοκρατορίας στα συγκεκριμένα γεγονότα,
- Να ενθαρρύνει την τουρκική πλευρά να εξετάσει ανοικτά το θέμα των τότε διώξεων και σφαγών, προκειμένου να δημιουργήσει το απαραίτητο θεμέλιο για την συμφιλίωση με τον αρμενικό λαό

- Να αναπτύξει περαιτέρω ενεργή δραστηριότητα, προκειμένου να επιτευχθεί προσέγγιση, συμφιλίωση και απόδοση συγχώρεσης μεταξύ Τούρκων και Αρμενίων μέσω της επανεπεξεργασίας του ιστορικού παρελθόντος
- Να υποστηρίξει περαιτέρω επιστημονικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και δράσεις της Κοινωνίας των Πολιτών σε Τουρκία και Αρμενία και να προωθήσει στο πλαίσιο των διαθέσιμων πιστώσεων του (γερμανικού) κρατικού προϋπολογισμού, ενέργειες που υπηρετούν το στόχο της ανταλλαγής και της προσέγγισης μεταξύ Τούρκων και Αρμενίων, καθώς και της επανεπεξεργασίας των ιστορικών γεγονότων
- Να υποστηρίξει ενεργά την επανεξέταση των ιστορικών γεγονότων από πλευράς Τουρκίας και Αρμενίας ως πρώτο βήμα για τη συμφιλίωση και την επί μακρόν εκκρεμούσα βελτίωση των τουρκο – αρμενικών σχέσεων, π.χ. μέσω παροχής υποτροφιών για επιστήμονες ή μέσω της υποστήριξης των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών και των δύο χωρών που εμπλέκονται σε θέματα επανεπεξεργασίας των ιστορικών γεγονότων και συμφιλίωσης των δύο πλευρών
- Να ενθαρρύνει τούρκους και αρμένιους κυβερνητικούς παράγοντες να προωθήσουν την επί του παρόντος καθηλωμένη διαδικασία εξομάλυνσης των διμερών σχέσεων των δύο κρατών
- Να δραστηριοποιηθεί σχετικά με την επικύρωση του Πρωτοκόλλου της Ζυρίχης του 2009 από την τουρκική και την αρμενική κυβέρνηση, η οποία προβλέπει την συγκρότηση μιας Επιτροπής για την επιστημονική, ιστορική έρευνα, την επανασύναψη διπλωματικών σχέσεων και το άνοιγμα των κοινών συνόρων
- Να φροντίσει ώστε να προαχθεί και να εντατικοποιηθεί η μέριμνα για την αρμενική κληρονομιά που έχει αρχίσει να λαμβάνεται στην Τουρκική Δημοκρατία κατά τα τελευταία χρόνια
- Να προωθήσει περαιτέρω, στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας, πρωτοβουλίες και οργανωμένες δράσεις εντός Γερμανίας στην Επιστήμη, την Κοινωνία των Πολιτών και τον Πολιτισμό που έχουν ως θέμα την εξέταση των γεγονότων των ετών 1915/ 1916.

Βερολίνο, την 31^η Μαΐου 2016

**Volker Kauder, Gerda Hasselfeldt και Κοινοβουλευτική Ομάδα, CDU
Thomas Oppremann και Κοινοβουλευτική Ομάδα, SPD
Karin Göring – Eckardt, Dr. Anton Hofreiter και Κοινοβουλευτική Ομάδα,
BÜNDNIS 90/ DIE GRÜNEN**

Σκεπτικό Τεκμηρίωσης Πρότασης Ψηφίσματος

Η εξόντωση των Αρμενίων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά τη διάρκεια του Α Παγκοσμίου Πολέμου υπήρξε η πρώτη και η πλέον βαριά από πλευράς επιπτώσεων καταστροφή στην ιστορία του αρμενικού λαού που αριθμεί περισσότερα από χίλια έτη. Τα θύματα των εκτοπίσεων και των μαζικών δολοφονιών υπολογίζεται, σύμφωνα με ανεξάρτητες εκτιμήσεις, ότι

υπερβαίνουν το ένα εκατομμύριο. Πολλοί ανεξάρτητοι ιστορικοί, εθνικά κοινοβούλια και διεθνείς οργανισμοί χαρακτηρίζουν τις διώξεις και την εξόντωση των Αρμενίων ως γενοκτονία. Η διατήρηση της μνήμης για αυτές τις διώξεις και σφαγές, μαζί με τα στοιχεία της θρησκείας και της γλώσσας, είναι κατά συνέπεια κεντρικής σημασίας για την ταυτότητα του συγκεκριμένου λαού.

Το γερμανικό Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο κάνει μνεία στα συγκεκριμένα συμβάντα και σε σχέση με την επίκαιρη ενθύμηση των γεγονότων του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Γερμανική Αυτοκρατορία ήταν βασικός στρατιωτικός σύμμαχος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η τότε γερμανική κυβέρνηση, η οποία ήταν πληροφορημένη σχετικά με τις διώξεις και τις δολοφονίες των Αρμενίων, παρέμεινε παρά ταύτα αδρανής. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αναγνωρίζει την ευθύνη να προωθήσει την ιστορική επανεπεξεργασία αυτού του εγκλήματος και να διατηρήσει ζωντανή τη μνήμη για τα γεγονότα.

Μέχρι σήμερα η Τουρκία αντικρούει την τεκμηριωμένη θέση ότι οι διώξεις, οι εκτοπίσεις και οι δολοφονίες των Αρμενίων συντελέστηκαν συστηματικά και βάσει σχεδίου, σύμφωνα με το οποίο επιδιώκονταν οι μαζικοί θάνατοι κατά τη διάρκεια της πορείας εκτοπισμού, ενώ οι σφαγές ήταν εσκεμμένες ενέργειες της Οθωμανικής κυβέρνησης.

Η συνολική έκταση των σφαγών και των εκτοπισμών είναι ακόμη ένα θέμα που αμφισβητείται στην Τουρκία. Ωστόσο, υφίστανται και κάποιες αντίρροπες τάσεις. Το 2008 δόθηκε μια αφορμή για ελπίδα για μια τουρκο – αρμενική προσέγγιση, όταν οι Πρόεδροι των δύο κρατών παραβρέθηκαν μαζί σε ποδοσφαιρικό αγώνα και εξέφρασαν τη βούλησή τους για τη διεξαγωγή περαιτέρω συνομιλιών. Το 2009 υπεγράφη μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών των δύο χωρών κοινό Πρωτόκολλο στο οποίο μεταξύ άλλων προβλεπόταν η συγκρότηση μιας Επιτροπής που θα επιφορτιζόταν με το έργο της επιστημονικής έρευνας των ιστορικών γεγονότων της συγκεκριμένης περιόδου. Ωστόσο, κανένα από τα Κοινοβούλια των δύο χωρών δεν έχει μέχρι σήμερα επικυρώσει αυτό το Πρωτόκολλο.

Μια συμφιλίωση μεταξύ των δύο λαών είναι τώρα πιθανή, εφόσον τα γεγονότα που συνέβησαν προ εκατό ετών διευκρινιστούν και τα στοιχεία δεν αποτελούν πλέον αντικείμενο αμφισβήτησης. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται οι επιστήμονες και οι δημοσιογράφοι στην Τουρκία να μπορούν να εργαστούν ελεύθερα ασχολούμενοι με την ιστορία των διωγμών και των δολοφονιών των Αρμενίων. Υφίστανται ήδη πολυάριθμες πρωτοβουλίες στην Τουρκία με θέμα την ιστορική επεξεργασία των γεγονότων των σφαγών. Το θέμα επίσης αποτελεί αντικείμενο έντονων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων στην τουρκική δημοσιότητα. Θα πρέπει κανείς να χαιρετίσει αυτές τις εξελίξεις εξίσου, όπως και τις δράσεις της κοινωνίας των πολιτών που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και που υποστηρίζονται οικονομικά εδώ και χρόνια από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Η Γερμανική Αυτοκρατορία ως βασικός στρατιωτικός σύμμαχος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν επίσης βαθιά αναμεμιγμένη σε αυτά τα γεγονότα. Τόσο η πολιτική, όσο και η στρατιωτική ηγεσία της Γερμανικής

Αυτοκρατορίας ήταν εξαρχής ενημερωμένη για τις διώξεις και της δολοφονικές ενέργειες κατά των Αρμενίων. Όταν ο ευαγγελιστής Θεολόγος Dr. Johannes Lepsius παρουσίασε στο Γερμανικό Κοινοβούλιο στις 5 Οκτωβρίου 1915 και την έρευνά του κατά τον Ιούλιο και Αύγουστο του 1915 στην Κωνσταντινούπολη, το όλο θέμα λογοκρίθηκε από την τότε γερμανική κυβέρνηση. Το ίδιο συνέβη και με την έκθεσή του «*Περί της κατάστασης του αρμενικού λαού στην Τουρκία*», την οποία ο ίδιος έστειλε απευθείας στα μέλη του Κοινοβουλίου. Η έκθεση απαγορεύτηκε και κατασχέθηκε από τη στρατιωτική λογοκρισία και παραδόθηκε στους βουλευτές το 1919, αμέσως μετά το τέλος του Α Παγκοσμίου Πολέμου. Παρά τις επείγουσες εκκλήσεις πολλών γερμανικών προσωπικοτήτων της Επιστήμης, της Πολιτικής και της Εκκλησίας, μεταξύ των οποίων πολιτικοί όπως οι Philip Scheidemann, Karl Liebknecht ή Matthias Erzberger και σημαντικές προσωπικότητες της Ευαγγελικής και Καθολικής Εκκλησίας, όπως π.χ. ο Adolf von Harnack και ο Lorenz Werthmann, η τότε γερμανική κυβέρνηση παρέλειψε να ασκήσει αποτελεσματικά πιέσεις προς τον οθωμανό σύμμαχό της.

Ακόμη και τα έγγραφα αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών, που βασίζονταν σε εκθέσεις των γερμανών Πρέσβων και Προξένων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, τεκμηριώνουν τις συστηματικές σφαγές και διώξεις. Αποτελούν τη σημαντικότερη μεταφορά πληροφοριών σε κρατικό επίπεδο για τα τότε γεγονότα. Το Υπουργείο Εξωτερικών κατέστησε αυτά τα έγγραφα προσβάσιμα ήδη από πολλά χρόνια πριν. Ήδη από το 1998 παραχωρήθηκε στους Αρμένιους μία πλήρης σειρά των συγκεκριμένων εγγράφων σε μορφή microfilm. Και η Τουρκία απέκτησε ακολούθως μία σειρά των εγγράφων αυτών.